

Reykjavíkurborg

Læsi í leiðinni

Efnisyfirlit

1.	<i>Inngangur</i>	2
2.	<i>Lýsing á verkefninu – skipulag, umfang og framkvæmd</i>	2
3.	<i>Samantekt - niðurstöður eða gagnsemi fyrir aðra</i>	6
5.	<i>Greinargerð um notkun styrkfjár</i>	13
6.	<i>Kynning</i>	13
7.	<i>Áframhald</i>	13
8.	<i>Heimildir</i>	13
9.	<i>Viðbætur</i>	14

1. Inngangur

Markmiðið með verkefninu var að auka samvinnu og samræma vinnulag Grandaskóla og leikskólanna Grandaborgar, Gullborgar og Ægisborgar til hagsbóta fyrir börnin sem stunda nám í skólunum. Með verkefninu voru skólaskiptin skoðuð nánar með áherslu á að samræming og samfella næðist frekar í námi barnanna. Horft var sérstaklega til læsis í þessu samhengi og unnið að samhentari vinnubrögðum áðurtalinna aðila. Að auki miðaði verkefnið að haldbetri þekkingu kennara hvors skólastigs um sig á kennsluháttum skólanna um leið og eigin vinnubrögð voru ígrunduð.

2. Lýsing á verkefninu – skipulag, umfang og framkvæmd

2.1 Aðstæður

Börn sem stundað hafa nám í leikskólunum Grandaborg, Gullborg og Ægisborg fara velflest í grunnskólann Grandaskóla að hausti sjötta aldursárs. Frekar stutt er milli leikskólanna og Grandaskóla í Vesturbæ Reykjavíkur. Leikskólarnir eru keimlíkir að stærð, en í hverjum þeirra eru um 74-100 börn samtímis og má gera ráð fyrir því að jafnaði séu um 50-60 börn á lokaári leikskólanna samanlagt. Eru það helst börnin úr Ægisborg sem fara annað í grunnskóla eftir að hafa lokið leikskólatímanum, en þorri barnanna úr Gullborg og Grandaborg fara í Grandaskóla.

Kort af Vesturbæ Reykjavíkur

2.2 Hugmyndafræðin að baki verkefninu

Mikil og góð samvinna hefur verið á milli þessara stofnanna í mörg ár sem að mestu hefur verið tengt skólaheimsóknum, svo við upphaf þróunarverkefnisins þekktust aðilar allvel innbyrðis og mótað verklag var á samskiptum skólastiganna.

Þar sem leikur og læsi eru meðal grunnhugtaka í aðlögun barna milli skólastiga var hugur að vinna að verkefni þar sem árangursrík vinnubrögð með læsi væri tekið fyrir. Vorið 2015 fór Grandaskóli í skólaheimsókn til Akureyrar og kynnti sér þá hve vel hefur til tekist í þróunarverkefni sem fjallaði um samvinnu tveggja skólastiga í Glerárskóla og Leikskólanum Kiðagili. Þá var kennurum beggja skólastiganna í fersku minni niðurstöður Gerðar G. Óskarsdóttur um rof í námi barna við upphaf grunnskólagöngu (Gerður G. Óskarsdóttir, 2012). Rof sem verkefnishefjendur að hausti 2015 vildu eyða eða hið minnsta minnka. Gankvæmur áhugi var fyrir því að kynnast betur starfs- og kennsluháttum skólanna allra.

Viðburður í Grandaskóla

2.3 Skipulag, umfang og framkvæmd verkefnisins

Verkefnið byrjaði á heimsóknum milli skólana þar sem hver skóli fyrir sig sagði frá sinni vinnu aðallega út frá læsishugtakinu, með þá aldurshópa sem koma að verkefninu. Þessar fyrstu heimsóknir voru mjög árangursríkar og lögðu línuna fyrir framhaldið. Reglulegir vinnufundir voru einu sinni í mánuði, til skiptis í skólunum.

Grandaskóli vinnur eftir hugmyndum byrjendalæsis og í ljós kom að margt af því sem leikskólarnir gerðu var í anda byrjendalæsis. Því var farið að skoða hvað væri best til þess fallið að skapa samfellu milli skólastiganna. Úr varð að við fengum til okkar Árdísi H. Jóndóttur úr Tjarnarseli í Reykjanesbæ, með fyrirlestur um „Orðaspjall“ sem er aðferð sem er notuð í mörgum leikskólum þar í bæ. Þetta var mjög áhugaverður fyrirlestur og eftir hann var bókin *Orðaspjall – Að efla orðaforða og hlustunarskilning barna með bóklestri*, keypt fyrir alla skólana. Um orðaspjallsaðferðina má meðal annars lesa á Lesvefnum.¹

Helgi skoðar heiminn eftir Njörð P. Njarðvík, með ógleymanlegum myndum Halldórs Péturssonar.

Eftir áramótin var farin ferð í Reyknesbæ þar sem við fengum ítarlegri fræðslu um aðferðina og skoðuðum leikskóla og grunnskóla. Í framhaldi unnum við stórt lestrarverkefni þar sem allir skólarnir unnu með sömu bókina, sem var *Helgi skoðar heiminn* eftir Njörð P. Njarðvík. Á hverjum starfsstað var sagan lesin og unnið með orð úr sögunni. Eftir það heimsóttu leikskólabörnin 1. bekk og unnu með þeim sameiginlegt myndverk. Það þótti mjög skemmtileg vinna og var verðandi grunnskólanemendum góð upplifun að vinna með nemendum 1. bekkjar. Undir vorið var unnið með aðra sögu og þá fóru nemendur Grandaskóla í leikskólana og ræddu um söguna og skoðuðu með leikskólabörnunum.

Samvinna 1. bekkina í Grandaskóla og leikskólabarna

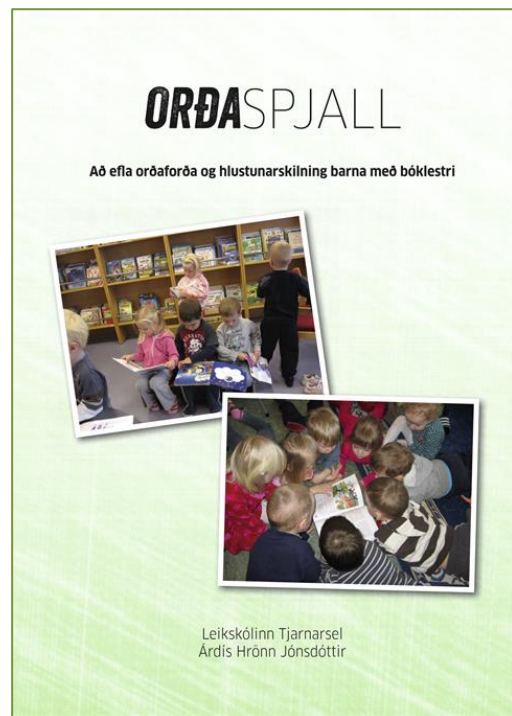
¹ Slóðin er þessi: <http://lesvefurinn.hi.is/node/240>

Haustið 2016 hittust þátttakendur á ný og skipulögðu reglulega vinnufundi og framvindu verkefnisins. Samstarf leikskólanna þriggja hefur styrkst í verkefninu og síðastliðinn vetur fóru leikskóladeildirnar í heimsókn í annan hvorn hinna leikskólanna. Mikil ánægja var með þær heimsóknir og ákveðið að gefa góðan tíma í þær, þannig að allir heimsæktu alla. Börnin kynnast betur í leik og starfi.

Reglulegar heimsóknir leikskólabarnanna í Grandaskóla héldu áfram og við settum m.a. upp sameiginlega ljóðadagskrá leikskólanna og grunnskólans í febrúar. Sú hugmynd kom upp í framhaldi af miklum umræðum um Markvissa málörvun og mikilvægi ríms í málvitund barna. Hver skóli fyrir sig valdi ljóð, ákvað framsetningu og flutti fyrir hina. Í Grandaskóla voru það nemendur í 2.bekk sem tóku þátt í ljóðavinnunni en þeir nemendur voru þátttakendur í verkefninu sl. vetur.

Aftur völdum við sameiginlega bók til að lesa og vinna úr. Útbjuggum bakgrunn í grunnskólanum og leikskólabörnin komu með teiknaðar sögupersónur, lituðu og klipptu með aðstoð 1. bekkinga og settu á bakgrunninn. Þessi mynd hékk svo uppi á miðrými skólans en þangað var foreldrum verðandi 1. bekkinga boðið á fund og gátu þá skoðað þetta sameiginlega verk. Í þessari vinnu nýttum við okkur reynslu síðasta vetrar við val á bók og framkvæmd. Þessi vinna var öll skipulögð á mánaðarlegum samráðsfundum og bar hver starfsstaður ábyrgð á undirbúningi sinna barna fyrir hvern viðburð. Í vor komu svo þeir nemendur af þessum leikskólum sem munu sækja Grandaskóla næsta vetur í hefðbundna skólaheimsókn í 1. og 2. bekk þar sem þau unnu verkefni með nemendum, sungu saman og léku sér.

Í janúar 2017 funduðu aðilar verkefnisins með fulltrúum Miðju máls og læsis, sem er ráðgefandi þjónustukjarni um mál og læsi í skóla og frístundastarfi Reykjavíkurborgar. Á þeim fundi var farið yfir tilurðina, gerð grein fyrir þróunarstarfinu og ýmsar hugmyndir um framhald verksins viðraðar.

Bókin *Orðaspjall*. Að efla orðaforða og hlustunarskilning barna með bóklestri eftir Árdísi Hrönn Jónsdóttur.

Börn af Ægisborg í Grandaskóla

3. Samantekt - niðurstöður eða gagnsemi fyrir aðra

Hver er reynslan af verkefninu á viðkomandi starfsstað/starfsstöðum og hvernig getur hún nýst öðrum?

Þessi vinna sem búin er hefur verið mjög þörf og lærdómsrík fyrir alla aðila. Kennarar Grandaskóla hafa fengið upplýsingar um hvernig er unnið á elstu deildum leikskólanna og rætt hefur verið um hvað væri hægt að gera betur með hliðsjón af læsi. Leikskólarnir hafa fengið ýmsar hagnýtar upplýsingar hver hjá öðrum sem þeir hafa nýtt sér til viðbótar við greinabetri þekkingu á starfsháttum Grandaskóla.

Í leikskólunum var skoðað hvernig unnt væri að innleiða vinnubrögð í sömu átt á öðrum deildum leikskólanna. Þ.e. að byrja fyrr að vinna markvisst með málörvun og orðanotkun/orðskilning barnanna á nótum orðaspjalls. Það er mikilvægt að stuðla að flæði milli deilda og miðla upplýsingum milli leikskólanna um hvað tekst vel í þeirri vinnu. Hver fór sína leið í því en margar góðar hugmyndir spruttu upp, t.d. að á ákveðnu tímabili myndu allar deildir leikskólanna lesa sömu bókina og veldu orð til að fjalla um sem hentaði hverju aldurstigi best. Ein hugmynd var að nýta sér útlánsbókakassa Borgarbókasafnsins, jafnvel með bókum á mörgum tungumálum þar sem foreldrar og börn gætu lesið saman heima og valið sér orð til að koma með í leikskólann.

Á Ægisborg varð til orðaskjóða sem sett var upp við allar deildir, sýnileg foreldrum, en Jóhanna Þorleifsdóttir hannaði þá skjóðu. Í þá skjóðu er stungið orðum sem unnið er með í það sinnið og eru í brennidepli.

Í Grandaskóla tengjast nýir 1. bekkjar hópar grunnskólans sjálfkrafa inn á hverju ári og því nauðsynlegt að festa í sessi það sem vel hefur gengið og vera vakandi fyrir nýjum verkefnum. Nokkuð hefur verið rætt um hvernig hægt sé að tengja foreldrahópinn inn í verkefnið, sérstaklega í leikskólunum.

Við lok verkefnisins höfðu þátttakendur mikinn og góðan reynslubanka ásamt fjölmörgum nýjum hugmyndum sem að gagni koma í samvinnu skólanna.

4. Mat á verkefninu

4.1 Mat samstarfshópsins í lok verkefnisins

Umræðan í samstarfshópnum byggir á reynslu hans og þeirri jákvæðni sem hefur verið í samvinnu skólanna í verkefninu. Samstarfshópurinn er sammála um að ánægja er mikil með verkefnið Læsi í leiðinni. Sérstaklega þau tengsl sem eru komin til að vera. Markmið verkefnisins í upphafi var að gera börnin öruggari við upphaf grunnskólagöngu og nota læsisvinnu við þá nálgun. Mun fleiri heimsóknir voru á verkefnistíma og allt samstarf kennara með öðrum og nánari hætti. Vinna með orðaforðastyrkingu var í brennidepli og töldu kennarar börnin spurulli en áður um orð og merkingu þeirra. Hvort börnin eru öruggari eða finni síður til rofs milli skólastiganna, er flóknari eftirgrennslan en verði við ráðið hér. Það sem samstarfshópurinn var sammála um var eftirtalið:

- Næstu skref í verkefnavinnu leikskólanna eru að aðferðirnar flæði milli deilda og keimlíkt vinnulag skapist í öllum skólanum. Það er mikilvægt að orðaforðastyrkingin skili sér inn í allt starf leikskólanna, þ.e. að byrjað sé strax á deildum yngri barnanna.
- Tengja foreldrana inn í starfið í leikskólanum.
- Kennarar Grandaskóla finna að vinnan með námsefnið *Markviss málörvun* er að skila sér vel til barnanna sem koma úr leikskólunum. Það tengist byrjendalæsi mjög vel og þeirri orðaspjallsvinnu sem verkefnið snérist að stærstum hluta um. Við finnum að börnin eru orðin forvitnari um merkingu orða.
- Í leikskólunum er samdóma ánægja með hversu opnir kennarar Grandaskóla eru fyrir vinnu leikskólanna og hversu vel hefur tekist til að skapa gott samtarf á milli skólastiganna.
- Umræðan í hópnum byggir á reynslu hans og það er gríðarlegur akkur fyrir skólastarf að reynslumiklir kennarar miðli sín á milli í jákvæðum anda. Því er nauðsyn að halda áfram á sömu braut.
- Heimsóknir á milli skóla voru ómetanlegar. Að sjá hvernig hver vinnur gefur betri innsýn í starfið með börnunum. Í grunnskólanum heldur aðstoðarskólastjóri utan um samstarfið við leikskólana í samráði við tengiliði frá hverjum leikskóla. Í leikskólunum er nauðsynlegt er að einhver hafi það hlutverk að halda þessum vinnubrögðum á lofti, leiðbeina og virkja nýja kennara.

4.2 Gullborg

2015-2016. Bókalestur, ljóðaverkefni, vegglistaverk, námskeið, barnamenningarhátíð, heimsóknir milli leikskóla

Helgi skoðar heiminn. Við ákváðum að lesa bókina í litlum hópum enda var hópurinn stór og bókin löng og viðamikil. Það tókst mjög vel og gaf okkur færi á skemmtilegu spjalli um söguna. Við tókum fyrir lykilorðin í bókinni og þýðingu þeirra ásamt fullt af fleiri orðum, enda bókin troðfull af skemmtilegheitum sem urðu tilefni að fróðlegu spjalli. Börnin skrifuðu síðan aðalorðin og hengdu upp og við, í sameiningu reyndum að nota þau sem mest og tileinka okkur þau í hinu daglega tali í leikskólanum.

Í kjölfarið af þessu orðaverkefni með orðaspjallsaðferðinni tókum við okkur til og skrifuðum heiti á helstu hlutum í kringum okkur og hafa þau sýnileg og hengdum upp merkingar, fyrir t.d. skápa, stóla, vegg, glugga og fleiri hluti. Þetta hafði skemmtileg áhrif og börnin voru sífellt að skrifa upp orðin eða velta þeim fyrir sér og að reyna að lesa.

Eftir fyrsta lestur á *Helgi skoðar heiminn* lásum við hana aftur og þá fyrir allan hópinn og undirbjuggum síðan í kjölfarið sameiginlegt verkefni með hinum leikskólunum og Grandaskóla. Hver og einn valdi sér sögupersónu úr bókinni og teiknaði. Síðan hittist allur hópurinn í Grandaskóla og hengdi upp á sameiginlega veggmynd sem Gandaskólakrakkarnir höfðu gert. Þetta verkefni kom ótrúlega vel út og gaf færi á samvinnu og samveru á milli leikskóla og verðandi skóla.

Heimsóknir á milli leikskóla gengu vel og krökkunum fannst frábært að fá að fara á annan leikskóla og hitta krakkana og suma sem að þau þekktu, t.d. úr tómstundum og fleiru.

Við lásum einnig bókina *Hver er klárastur?* og fórum yfir lykilorðin í þeirri bók. Fjölmargar aðrar bækur voru lesnar sem og ljóð og til viðbótar lærðu börnin fullt af söngvum á skólaárinu og þar var alltaf farið ítarlega í texta og merkingar orða og leikið sér með það á allskyns hátt.

Gullborg tók þátt í tónleikum á Barnamenningarhátíð í apríl, sem er skipulagt samstarf nokkurra leikskóla og Tónskóla Sigursveins. Undirbúningurinn, sem hefst strax í janúar, er viðamikill þar sem tekinn er fyrir einn höfundur hverju sinni og börnin þurfa að læra mikinn texta. Mikill tími fór því í að læra og fara yfir alla textana og spjalla um orðin sem þar koma fram, svo og þýðingu þeirra. Þetta er alltaf skemmtilegur tími og gefandi lærdómur og gefur færi á að leika sér með orð og syngja, teikna, túlka og nota í daglegum samskiptum, en einnig læra þau fullt af nýjum sönglögum. Börnin fóru svo á aðalæfingu í tónskóla Sigursveins og sungu yfir prógrammið með hljómsveit sem er skipuð krökkum sem eru að læra á hljóðfæri þar. Einnig fá þau að prófa hljóðfærin.

Börnin bjuggu til bók, sína eigin skáldsögu, þar sem að þau ákveða alveg sjálf viðfangsefni sem er af allskyns toga, svo sems ævintýra-, fjölskyldu- eða bullusögur sem þau skrifa sjálf og myndskreyta. -Mikið og stórt verkefni sem gefur ímyndunaraflinu lausan tauminn og veitir mikla gleði.

2016-2017: Bókalestur, ljóðaverkefni, bókaverkefni, heimsóknir á milli leikskóla, barnamenningarhátíð.

Ákveðið var að vera með sameiginlegt ljóðaverkefni á milli leikskólanna og Grandaskóla. Hver og einn valdi sér sín ljóð og vann með þau á sinn hátt. Við völdum að vinna með ljóðabókina: *Gælur fælur og þvælur* eftir Þórarinn Eldjárn og ákváðum að læra þrjú ljóð og kveða fyrir áhorfendur á sameiginlegum ljóðaupplestri í Grandaskóla. Ljóðin sem við völdum voru *Bækur*, *Glói gullfiskur* og *Höfuðfatahöfuðpaurinn*. Þetta varð að stóru verkefni þar sem við einbeittum okkur aðallega að ljóðinu um Höfuðfatahöfuðpaurinn. Ljóðið gaf okkur margar hugmyndir og kveikur að ýmsum skemmtilegheitum, t.d. að koma með allskyns hatta í leikskólann, sem börn og starfsfólk gerðu. Regnbogadeild fylltist af ólíkum höfuðfötum og höttum af öllum stærðum og gerðum. Við útskýrðum sögu hvers hatts fyrir sig og spjölluðum vítt og breytt um hatta og höfuðföt heimsins. Síðan var leikið með þá á allan hátt. Við leituðum að höfuðfötum á netinu og fundum aragrúa hatta frá öllum heimshornum. Börnin skrifuðu öll nöfnin á höttunum og hengdu upp, teiknuðu sína uppáhaldshatta og bjuggu til nýja hatta og hattanöfn. Þetta var ótrúlega skemmtilegt verkefni sem litaði leikskólastarfið af hugmyndaauðgi, lærdómi og gleði í langan tíma. Ljóðahittingurinn út í Grandaskóla gekk síðan afbragðs vel og börnin kváðu vísunar af miklu öryggi.

Höfuðfatahöfuðpaurinn í flutningi Gullborgar

Við höldum áfram að búa til skáldsögur eins og aðrir útskriftarhópar í Gullborg. Kennararnir útskýrðu hvað bók er og það ferli sem að hún þarf að fara í gegnum frá

hugmynd rithöfundar og til þess að prenta og gefa bókina út. Börnin fóru í heimsókn í Forlagið út á Fiskislóð þar sem er einn stærsti bókalager á landinu. Þar fengu börnin að sjá og heyra ýmislegt um bækur og berja augum ógnarstóran bókalager sem varð þeim mikil upplifun.

Bókalager Forlagsins á Fiskislóð

Börnin fengu einnig að koma með bækur að heiman og þau sem tvítyngd eru komu með bækur á sínu tungumáli, en þær voru lesnar og skoðaðar og við veltum vöngum yfir orðum.

Barnamenningarhátíð var á sínum stað og stóð undirbúningurinn frá janúar og endaði með tónleikum í apríl, líkt og árið áður. Börnin lærðu mörg ný sönglög.

Sameiginlega var tekin ákvörðun að lesa og vinna með bókina *Hver er klárastur?* og enda á vegglistaverki í Grandaskóla eins og í fyrra. Við lásum bókina nokkrum sinnum og lékum okkur með lifandi lestur þar sem sögumaður leiklas flestar persónur. Við gerðum síðan eins og fyrra árið þegar unnið var með Helga sem skoðar heiminn, völdum persónur úr sögunni til að teikna og fullvinna í leikskólanum. Í Grandaskóla var klippt út hengt upp á vegglistaverk sem Grandaskólakrakkarnir höfðu unnið í sameiningu. Síðan áttum við notalega stund inn í bekk með krökkunum, hlustuðum á sögu og spiluðum.

Í maí skiptum við okkur niður í hópa og öll börnin fengu að heimsækja Ægisborg og Grandaborg og leika við krakkana þar og sjá leikrit unnið uppúr sögunni *Hver er klárastur*. Skemmtilega gefandi heimsóknir og það var frábært fyrir krakkana að heimsækja og kynnast jafnöldrunum sem hugsanlega verða með þeim komandi skólaár.

Í gegnum öll þessi verkefni sem unnin voru var orðaspjallsaðferðin höfð að leiðarljósi, sem gaf okkur færi á að dýpka okkur í því sem að við tókum okkur fyrir hendur.

Regnbogadeild. Gullborg.

4.3 Ægisborg

Hugleiðingar að „afloknu“ þróunarverkefni.

Á fundi var rætt um sameiginlega reynslu okkar og hvernig hefði tekist til á hverjum stað, sérstaklega hvernig hefði gengið að fá aðra til að vinna á svipaðan hátt eða tengja þá einhvern veginn verkefninu. Mismunandi hvernig það gekk, en allir voru sammála um að það þyrfti að huga vel að því og leita leiða og miðla okkar á milli hvernig mætti sem best stuðla að því. Upp komu hugmyndir um að allar deildir leikskólanna læsu sömu bókina og veldu orð til að fjalla um sem hentaði hverju aldurstigi best. Á Ægisborg varð til „orðaskjóða“ sem var sett upp við allar deildir, sýnileg foreldrum.

Umræður urðu um bókakassa frá Borgarbókasafni og því velt upp hvort ekki mætti hafa það á mörgum tungumálum þar sem foreldrar og börn gætu lesið saman heima og valið sér orð til að koma með í leikskólann.

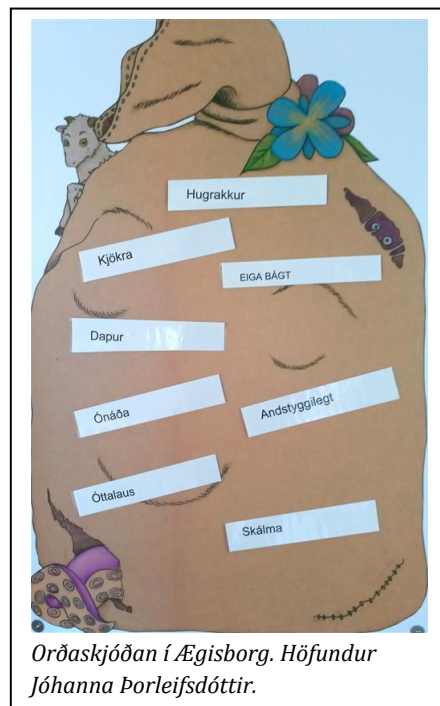
Segja má að allt annar grundvöllur hafi skapast fyrir samstarfi skólanna. Heimsóknir kennara á milli skóla eru ómetanlegar, en það að sjá hvernig kollegarnir vinna gefur betri innsýn í starfið með börnunum og gagnkvæm virðing er borin fyrir starfi skólanna.

Elstu börn leikskólanna heimsóttu hvert annað í Grandaborg Gullborg og Ægisborg, gagnert til að kynnst betur. Allt miðar að því að þekkjast betur við upphaf skólagöngu.

Fyrri veturinn var ákveðið að byrja á bókinni *Helgi skoðar heiminn*. Löng bók og erfið og mörg orð. Börnin voru þó farin að nota orðin. Við hengdum þau upp í fataklefa til að minna okkur á að nota og ræða.

Seinni veturinn vorum við að vinna með léttari bækur Þ.e styttri sögur með færri orðum og settum upp skilaboðaskjóðu með lykilorðum í fataklefann. Allar deildir áttu skilaboðaskjóðu í fataklefanum.

Skólarnir ákváðu að vinna að sameiginlegu þemaverkefni síðari veturinn og urðu ljóð fyrir valinu. Hvers skóla var svo að vinna það eftir hugmyndum barna og kennara. Í Ægisborg var haldinn fundur með börnunum og þau spurð um hvaða ljóð þau vildu vinna með. Hugmyndirnar voru settar á flettistöflu og greidd atkvæði. Það ljóð sem fékk flest atkvæði var valið, en það reyndist ljóðið *Vont og gott* eftir Þórarinn Eldjárn.

Orðaskjóðan í Ægisborg. Höfundur Jóhanna Þorleifsdóttir.

Börnin lærðu ljóðið og fengu textann og myndskreyttu hvert og eitt sína túlkun á ljóðinu. Við gerðum líka plakat þar sem ljóðið var ritað og myndskreytt.

Ljóðið var síðan flutt í Grandaskóla á sameiginlegri samkomu. Allir skólarnir kynntu sín verkefni í Grandaskóla. Ljóðaverkefnið var mjög skemmtilegt og tókst sýningin mjög vel.

Samandregið má segja að í Ægisborg þurfi verkefnið að vera sýnilegra á öllum deildum leikskólans, en sérstakur verkefnastjóri þyrfti að vera í leikskólanum og leiðbeina hinum. Það þarf að gefa tíma til að sinna verkefninu innan leikskólans, þ. e. skilgreina tímafjölda sem færi í leiðbeiningar til hinna. Vinnan er ekki nógu sýnileg fyrir foreldra, en þess vegna er nú komin skilaboðaskjóða á allar deildir.

Næsta stig er að virkja foreldra með því að senda börnin heim með bækur sem þau lesa með foreldrum sínum og velja tvö lykilorð og koma svo með aftur í leikskólann, til að ræða um og skoða.

Meiri skilningur er milli allra aðila og skilvirkara samstarf milli kennara.

Barnaskarinn á samkomu í Grandaskóla

5. Greinargerð um notkun styrkfjár

Verkefnið hlaut þróunarstyrk frá skóla- og frístundaráði árið 2015, upp á 1.600.000 kr.

Greitt var fyrir tvo sameiginlega fyrirlesara og bókakaup. Öðru var skipt í jafna 4 hluta, milli þátttökuskólanna. Fengu þeir, sem unnu verkið á hverri starfsstöð, greitt fyrir sitt vinnuframlag, en einnig féll til námsgagnakostnaður á hverjum stað.

6. Kynning

Þegar verkefnið hófst var það kynnt í öllum skólunum. Verkefnið var kynnt í Þjónustumiðstöð Vesturbæjar-, Miðborgar og Hlíða, á fundi aðstoðarskólastjóra í Reykjavík, hverfisfundi skólastjórnenda og leikskólastjóra. Kynnt á fundi foreldra 1. bekkinga í Grandaskóla og foreldra leikskólabarnanna í leikskólunum. Í upphafi var áformað að taka þátt í Stóra leikskóladeginum og Vesturbæjarfléttunni og kynna samstarfið þar, en báðir þessir viðburðir dóu drottni sínum á tímabilinu svo ekkert varð úr.

Það má benda á að eftir að formlegu verkefni lauk settu skólarnir upp sameiginlega sýningu á barnamenningarhátíð. Sjá viðauka 3 hér að aftan.

7. Áframhald

Samstarfsaðilar hafa verið það ánægðir með framvindu verkefnisins að þeir hafa ekki viljað hverfa frá breyttu og bættu fyrirkomulagi á samvinnu skólanna. Því hefur verið sammælt um að funda í ágústlok, ár hvert og leggja vetrarlínurnar í sama læsisanda og verið hefur verkefnisárin.

8. Heimildir

Árdís H. Jónsdóttir. (2013). *Orðaspjall : að efla orðaforða og hlustunarskilning barna með bóklestri*. Reykjanesbær: Leikskólinn Tjarnarsel.

Gerður G. Óskarsdóttir. (2012). *Skil skólastiga. Frá leikskóla til grunnskóla og grunnskóla til framhaldsskóla* [niðurstöður rannsóknar sem styrkt var af Reykjavíkurborg].

Reykjavík: Háskólaútgáfan og Skóla- og frístundasvið Reykjavíkurborgar.

9. Viðbætur

1. Um Byrjendalæsi

Byrjendalæsi er kennsluaðferð ætluð nemendum í 1. og 2. bekk. Kennsluaðferðin hefur verið mótuð og þróuð við Skólaþróunarsvið Háskólans á Akureyri undir forystu Rósu Eggertsdóttur.

Meginmarkmið Byrjendalæsis er að börn nái góðum árangri í læsi sem allra fyrst á skólagöngu sinni. Gengið er út frá því börn þurfi lesefni sem kveikir áhuga þeirra, ýtir undir ímyndunarafl, hvetur þau til gagnrýnnar hugsunar og gefur þeim færi á að mynda merkingarbærar tengingar við eigið líf. Því er margs konar gæðatexti lagður til grundvallar lestrarkennslunni og hann nýttur sem efniviður í vinnu með stafi og hljóð, sem og vinnu með orðaforða, skilning og ritun af ýmsu tagi. Samþætting tals, hlustunar, lesturs og ritunar er grundvöllur árangurs í lestrarnámi. Sjá nánar á Lesvefnum.²

2. Um Orðaspjall

Orðaspjallsaðferðin byggir á því að efla mál- og læsisþroska barnanna með bóklestri með áherslu á orðaforða og hlustunarskilning. Horft er til þess að efla ánægju barna af bókum og að auka veg bóka í skólastarfinu. Sjónum barna er beint að orðum og merkingu þeirra, leikið með þau og þau dregin út úr sögunni. Meginmarkmiðið er að gera börnin elsk að bókum og forvitin um orð. Aðferðin er handverk Árdísar H. Jónsdóttur og byggir á svokallaðri Text talk aðferð sem Beck, McKeown og Kucan þróuðu og kynntu í bókinni *Bringing words to life*. Sjá nánar á heimasíðu leikskólans Tjarnarsels í Reykjanesbæ.³

² <http://lesvefurinn.hi.is/node/241>

³ <http://www.tjarnarsel.is/files/pdf-skjol/ordaspjall---efla-ordaforda-og-hlustunarskilning-barna.pdf>

3. Orðafoss

Þar sem skýrslu er seint skilað er hægt að benda á að verkefnið hefur átt sér eðlilegt framhald. Á Barnamenningarhátíð í apríl 2018 sameinuðust samvinnuskólarnir um sýningu í Grófarhúsi Borgarbókasafnsins. Yfirskrift verkefnisins var Læsi milli skólastiga og eitt verkið á sýningunni nefndist Orðafoss. Hver skóli vann að sínum hætti með söguna *Hver er sterkastur?* eftir Mario Ramos. Börnin í Gullborg gerðu skúlptúr, Ægisborgarbörnin skrifuðu sögur, Grandaborgarbörnin myndskreyttu. Grandaskólabörnin sáu einnig um myndskreytingar og gerðu m.a. bakgrunn að söguviði *Hver er sterkastur?* Allir áttu svo sitt orð í orðafossinum. Á sýningunni stóð eftirfarandi kynningartexti:

Læsissamstarf Grandaskóla, Grandaborgar, Gullborgar og Ægisborgar!

Á þriðja ár hafa elstu börnin í Grandaborg, Gullborg og Ægisborg, og yngstu börnin í Grandaskóla unnið saman að verkefni tengt læsi. Markmið verkefnisins er að gera börn forvitin um orð og merkingu þeirra og þau njóti glímunnar við skilninginn.

Í vetur var unnið með bókina „Hver er sterkastur?“ eftir Mario Ramos. Börnin völdu orð úr sögunni sem þeim þótti áhugaverð, unnu með þau og settu saman í eina stóra mynd. Orðin úr sögunni og fleiri áhugaverð orð sem hafa orðið á vegi þeirra, flæða og streyma fram sem foss sem hér birtist í bókasafninu. Hver leikskóli hefur síðan unnið með áhuga barnanna út frá sögunni. Stuðst er við orðaspjallsaðferðina svokölluðu, en hún snýst um að efla orðaforða og hlustunarskilning barna með bóklestri.

Um leið og vitund leikskólabarnanna vaknar fyrr og betur um orð, kynnast þau Grandaskóla í sameiginlegu vinnuferli, kynnast skólanum sem þau velflest ritast inn í að hausti. Grandaskóli vinnur eftir hugmyndafræði byrjendalæsis og kallast orðavinnan á við þeirra nálgun í lestrarkennslunni. Orð tengja börnin og orð tengja kennara beggja skólastiga.

Myndir frá sýningunni eru hér að neðan.

